

Federació internacional d'entitats catalanes

Secretaria General:

Ronda Universitat, 7, 3r, 4a.

08007 Barcelona

Telèfon: 934123294

Fax: 934126871

fiiec@fiiecweb.cat

www.fiecweb.cat

São Paulo (Brasil), 6 d'abril de 2010

Benvolgut Senyor/Senyora,

La FIEC (Federació Internacional d'Entitats Catalanes), que agrupa 60 entitats representatives de les comunitats catalanes de l'exterior, ha tingut coneixement mitjançant les diverses informacions publicades, tant a diaris d'àmbit nacional com a la premsa especialitzada en temes d'emigració així com per via de contactes amb els responsables de temes migratoris de diverses forces polítiques, dels treballs actualment en curs a la Subcomissió sobre la reforma de la LOREG (*Ley Orgánica de Régimen Electoral General*) creada per la Comissió Constitucional del Congrés dels Diputats.

Com vostè no ignora som, a dia 1er de febrer de 2010, un total de 126.398 els catalans inscrits al CERA (*Censo Electoral de Residentes Ausentes*) que tindriem el dret a participar en els futurs processos electorals a Catalunya. No és la nostra intenció comentar aspectes d'aquesta proposta de reforma que queden fora del que són els nostres interessos i les nostres competències. Reformes que són, molt probablement, necessàries. Però sí que creiem tenir la legitimitat per a adreçar-nos a vostè per a expressar la nostra preocupació pel que sembla ser una proposta de restricció del dret de vot a les eleccions al Parlament de Catalunya, al Congrés de Diputats i a les eleccions municipals en detriment dels drets electorals dels catalans residents a l'exterior.

D'acord amb el que ha transcendit dels treballs de la Subcomissió sobre la reforma de la LOREG semblaria que les direccions nacionals dels dos grans partits polítics espanyols (PSOE i PP) ja estan d'acord en un canvi legislatiu que implicaria l'eliminació del dret de vot pels espanyols residents a l'exterior en els comicis municipals i autonòmics (en els que es preservaria el vot dels residents absents temporals, per raons d'estudi o treball) i en la creació d'una circumscripció electoral exclusiva per a l'emigració al Senat (amb entre quatre i cinc senadors a escollir) eliminant també el vot pels residents a l'exterior al Congrés dels Diputats.

Tot i que la majoria de partits polítics han negat o relativitzat la certesa d'aquestes informacions, la Federació Internacional d'Entitats Catalanes (FIEC) ha fet diverses gestions per a confirmar-ne l'exactitud i malauradament hem pogut confirmar que aquestes propostes existeixen, que es debatran a la Subcomissió del Congrés de Diputats probablement el dia 14 d'abril, que la majoria de partits catalans no han adoptat una posició definitiva i, en resum, que hi ha el risc de veure desaparèixer un dret democràtic pels catalans residents a l'exterior, com és el dret de vot a les eleccions al Parlament de Catalunya i al Congrés dels Diputats.

Els drets polítics dels espanyols residents a l'estranger, atesa la gran importància històrica de l'emigració a l'Estat espanyol, estan clarament fixats a la Constitució Espanyola que va atribuir-ne a l'Estat la competència exclusiva (article 149.1.2ª) i fixa els drets dels emigrants en els àmbits econòmic, social i polític (articles 42 i 68.5).

L'article 42 de la Constitució disposa que *“el Estado velará especialmente por la salvaguardia de los derechos económicos y sociales de los trabajadores españoles en el extranjero, y orientará su política hacia su retorno”*. Aquest mandat dirigit a l'Estat té la força prescriptiva de l'article 53.3 del mateix text, de forma que ha de guiar la legislació positiva, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics. La mateixa Constitució, quan es refereix al sufragi per a les eleccions al Congrés dels Diputats, estableix en termes imperatius que *“la ley reconocerá y el Estado facilitará el ejercicio del derecho de sufragio a los españoles que se encuentren fuera del territorio de España”* (art. 68.5 II).

Per a portar a la pràctica aquest dret constitucional es va adoptar *la Ley Orgánica 5/1985, de 19 de junio, del Régimen Electoral General (LOREG)*, que és també de plena aplicació a Catalunya atesa l'absència d'una llei electoral pròpia, i que reconeix el dret de sufragi (article 2.1) als espanyols (i en conseqüència als catalans en el seu àmbit) contemplant l'exercici del dret de vot pels electors absents en tots els processos electorals. En els termes de l'article 31.1 de la LOREG: *“El Censo electoral está compuesto por el censo de los electores residentes en España y por el censo de los electores residentes-ausentes que viven en el extranjero”*.

En contrast amb el sistema d'inscripció facultativa, a instància de part, que regia la formació del CERA (Censo Electoral de Residentes Ausentes) en la versió originària de la LOREG, la reforma d'aquesta llei per la *Ley Orgánica 3/1995, de 23 de marzo, de modificación de la Ley Orgánica 5/1985, de 19 de junio, del régimen electoral general*, va suposar que el CERA i la inscripció censal passessin a ser *“obligatoria”* (article 32.1), de manera que la inscripció deixés de ser una càrrega pel ciutadà i passés a ser una obligació per a l'administració, que és qui ha d'adoptar les millors i més adequades mesures per a garantir la transparència i la universalitat del cens electoral (article 34.1).

No tenim cap dubte que en determinades comunitats autònomes, cas de Galícia, s'han produït irregularitats i situacions discutibles després de les denúncies i sospites sobre duplicitat de censats, no exclusió de persones traspassades o dubtes sobre el transport dels vots en les darreres conteses electorals tan generals com autonòmiques i municipals. Atesa la importància dels residents absents en el cens

electoral total de Galícia (prop del 14%) aquestes situacions tenen un impacte indubtable en la qualitat democràtica de la vida política gallega. No considerem, però, acceptable que els problemes particulars d'una comunitat autònoma, que precisen sens dubte d'iniciatives polítiques i de reformes consensuades, hagin de comportar la generalització d'un problema a la resta de comunitats i encara menys generalitzar una solució, supressió de drets, que ni és acceptable per a la comunitat gallega de l'exterior ni ho és per a la catalana. No hem cregut mai en el '*café para todos*' i encara hi creiem menys en aquest cas.

Resulta realment inaudit que si l'administració té dificultats d'ordre pràctic per a garantir un dret de forma transparent i universal opti per suprimir el dret i no per a trobar les formes necessàries per a fer-lo possible amb garanties. És com si ateses les dificultats pràctiques que hi ha per a implantar la Llei de dependència s'optés per suprimir el dret en lloc de trobar solucions als problemes pràctics d'implantació des de l'administració.

Cal recordar també que la *Ley 40/2006, de 14 de diciembre, del Estatuto de la ciudadanía española en el exterior*, en resposta a l'exigència de l'article 42 de la Constitució, té com a objectius garantir als ciutadans residents a l'exterior l'exercici dels drets i deures constitucionals, en termes d'igualtat amb els espanyols residents al territori nacional, reforçant els vincles socials, culturals, econòmics i lingüístics amb l'Estat i amb les respectives nacionalitats i comunitats d'origen. Segons aquesta Llei, es reconeix el dret dels espanyols residents a l'estranger "*a ser electores y elegibles, en todos y cada uno de los comicios, en las mismas condiciones que la ciudadanía residente en el Estado español, en los términos previstos en la normativa de aplicación*" (apartat 1), al mateix temps que s'encarrega als poders públics el foment de "*los tratados internacionales oportunos para que los residentes españoles en el exterior vean reconocido el derecho a ser elector y elegible en las elecciones municipales de su lugar de residencia, bajo los criterios de reciprocidad que se establezcan en dichos tratados o en la ley*" (apartat 2).

Així, doncs, creiem important remarcar que les decisions que aquesta Subcomissió podria adoptar pel que fa a privar als ciutadans espanyols i catalans residents a l'exterior del dret de vot a les eleccions al Parlament de Catalunya i al Congrés de Diputats, viola clarament la Constitució Espanyola (articles 48 i 65.2) i viola la *Ley 40/2006, de 14 de diciembre, del Estatuto de la ciudadanía española en el exterior* que, suposem, l'esmentada Subcomissió no té la voluntat (ni certament la capacitat política) per a esmenar.

Cal també recordar, tot i que malauradament aquesta discussió se situa més en el terreny de la legislació estatal que en el de la legislació catalana, que l'Estatut d'Autonomia de Catalunya que també és llei orgànica (la 6/2006 de 19 de juliol) fixa en el seu article 7 que: "*Gaudeixen, com a catalans, dels drets polítics definits per aquest Estatut els espanyols residents a l'estranger que han tingut a Catalunya el darrer veïnatge administratiu, i també llurs descendents que mantenen aquesta ciutadania, si així ho sol·liciten, en la forma que determini la llei.*"

D'igual manera, l'article 13 de l'Estatut reconeix l'existència de les comunitats catalanes de l'exterior i fixa que "*La Generalitat, en els termes establerts per la llei, ha de fomentar els vincles socials, econòmics i culturals amb les comunitats*

catalanes a l'exterior i els ha de prestar l'assistència necessària" i finalment l'article 29 sobre el dret de participació (i un cop assumit pels articles precedents que els catalans residents a l'exterior gaudeixen de la igualtat de drets) fixa que: "Els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir llurs representants en els òrgans polítics representatius i a presentar-s'hi com a candidats, d'acord amb les condicions i els requisits que estableixen les lleis."

Consideraríem, doncs, sorprenent que una Subcomissió del Congrés pugui proposar iniciatives que violen el principi d'igualtat entre ciutadans catalans de d'interior i ciutadans catalans de l'exterior que fixa l'Estatut d'Autonomia de Catalunya (o la Llei Orgànica 6/2006 si vostè ho prefereix així) i que està també fixat com a principi orientador en la Llei 18/1996, de 27 de desembre, de relacions amb les comunitats catalanes de l'exterior, adoptada per unanimitat pel Parlament de Catalunya.

Voldríem referir-nos finalment a dos aspectes de la discussió. Segons sembla, la intenció dels integrants de la Subcomissió és que el vot emigrant es faci en urna a les ambaixades i consolats dels països que tinguin un contingent de residents a l'exterior significatiu, recordant que el Parlament gallec va xifrar aquest mínim en 500 inscrits per a habilitar una urna, i que contemplaria que els emigrants que no comptin amb una mesa electoral propera, atesa l'extensió del país de residència, puguin votar per correu en les generals, sempre i quan demanin amb temps suficient la seva participació, és el denominat "*voto rogado*", que funciona en l'actualitat pels residents a l'exterior en les eleccions municipals.

Per una banda, considerem perfectament admissible que es pugui qüestionar, i particularment en el cas europeu on el Tractat de Maastricht va introduir el principi de la ciutadania europea i el dret de vot al municipi de residència pels ciutadans comunitaris, el dret de vot a les eleccions municipals pels residents a l'exterior. Que el principi del "*voto rogado*" continuï en vigor i puguin establir-se limitacions suplementàries ens sembla perfectament admissible atesa la distància política i la possible manca de coneixement de la vida municipal en el cas de molts residents a l'exterior que, tot i així, contribueixen a aquesta vida municipal amb la seva casa, el manteniment de la seva família i amb d'altres realitats. No consideraríem, en cap cas, admissible que el principi del "*voto rogado*" pogués ser utilitzat en les eleccions al Parlament de Catalunya o pel Congrés dels Diputats. Aquesta fórmula és de dubtosa transparència i permet formes de frau i de tràfic de vots que l'actual recepció individualitzada de paperetes al domicili del votant certament no permet.

En el cas què es qüestionari quina és la contribució dels catalans de l'exterior a l'economia de Catalunya i la raó per la que se'ls hi hauria de preservar el dret de vot, un argument populista i profundament fals que malauradament serà sens dubte utilitzat en contra del dret de vot pels catalans de l'exterior, ens permetem recordar el contingut de l'estudi '*Els catalans de l'exterior continuen aportant més de 500 milions d'euros per any a l'economia catalana*' publicat per la FIEC el 1er de setembre de 2009 on es detalla que, segons dades publicades pel Banc d'Espanya, el mes de juliol de 2009, la posició en termes de 'remeses d'emigrants' en la balança de pagaments i posició d'inversió internacional espanyola no ha deixat d'augmentar des de l'any 2002. Concretament, la població espanyola resident a l'exterior va transferir cap a Espanya 5.339 milions d'euros l'any 2008 (dels quals una estimació de 505,6 milions d'euros corresponen a les transferències monetàries cap a Catalunya fetes

pels catalans residents a l'exterior). Ens sembla una aportació prou significativa i indiscutible. El text de l'estudi està disponible al web: <http://www.fiecweb.cat/index02.php?id=36>.

És prou clar que si el Parlament de Catalunya hagués aprovat, quan tocava, una llei electoral pròpia per Catalunya, molt probablement aquesta lamentable intromissió en la sobirania del nostre Parlament no s'hagués arribat a produir mai i el dret de vot pels residents catalans a l'exterior (que mai cap partit català no ha qüestionat) no estaria en discussió. Tot i així serà, en tots els casos, la llei estatal la que determini si els residents a l'exterior poden o no votar a les eleccions al Congrés de Diputats, municipals, europees o referèndums atès que aquests processos electorals són competència de l'Estat.

Som conscients que molt probablement l'entrada en vigor d'aquesta reforma no es produiria probablement fins l'any 2011, just abans de les eleccions municipals, i que no hi ha, doncs un 'perill' immediat per a poder exercir el nostre vot a les properes eleccions al Parlament de Catalunya en aquest any 2010. Tot i així, davant d'un fet que considerem excepcionalment greu, potser haguéssim pogut esperar a que les coses s'arreglin entre partits polítics o, potser, que les associacions espanyoles ens facin la feina però creiem que com a comunitats catalanes de l'exterior hem de reaccionar i us demanem que el vostre Grup Parlamentari expressi un suport sense ambigüitats al dret democràtic dels catalans residents a l'exterior a participar en les futures eleccions al Parlament de Catalunya i en les del Congrés de Diputats. Ningú té dret a privar-nos dels nostre dret a participar en la vida democràtica catalana, a fer-hi presents i a defensar els nostres interessos com a comunitats catalanes de l'exterior.

Estem segurs que el vostre Grup Parlamentari, i vostè mateix, sereu sensibles a aquesta justificada i democràtica exigència.

Cordialment,

Màrius Vendrell i Royo
President de la Federació Internacional d'Entitats Catalanes (FIEC)